

प्रश्नपुस्तिका

अर्थशास्त्र

Full length Paper-1

एकण प्रश्न : 100

एकूण गुण: 200

सूचना

- (1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.
- (2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनात बॉलपेनने लिहावा.

वेळ : दोन तास

- (3) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचिवली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे.
- (4) ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेतदेखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.
- (5) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.
- (6) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत.
- (7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सौडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरांसाठी एक तृतीयांश गुण वजा करण्यात येतील".
- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे.

% % % % % %

3) Population growth and development

4) Population Growth and Fertility

5.	सन् २०११ मध्य साक्षरता दरासद्भात खालाल जिल्ह्याचा घटत्या क्रमान माङ्गा करा. अ) नागपूर								
	ब) अमरावती								
	क) पुणे								
	पर्यायी उत्तरे:								
	1) अ, ब, क	2) क, ब, अ							
	3) ब, क, अ	4) क, अ, ब							
	Arrange the following districts in descending	, , ,							
	a) Nagpur								
	b) Amravati								
	c) Pune								
	Answer Options:	~/0`							
	1) a, b, c	2) c, b, a							
	3) b, c, a	4) c, a, b							
		4 01.							
6.	2011 च्या जनगणनेनुसार गडचिरोली जिल्ह्याची 'लोव	क्संख्या घनता [.] किती आहे?							
	1) 163 चौ. किमी.	2) 193 चौ. किमी.							
	3) 74 चौ. किमी.	4) 93 चौ. किमी.							
	As per the Census 2011, what is the 'Populati	on density' of Gadchiroli district?							
	1) 163 sq.km	2) 193 sq.km							
	3) 74 sq.km	4) 93 sq.km							
7.	9	जिल्ह्यांची शहरी लोकसंख्या 15% पेक्षा कमी आहे.							
	1) गडचिरोली आणि सिंधुदुर्ग	2) गडचिरोली आणि गोंदिया							
	3) गोंदिया आणि सिंधुदुर्ग	4) गोंदिया आणि वाशिम							
	According to 2011 Census,and	districts have less than 15% of their							
	population living in urban areas.								
	1) Gadchiroli and Sindhudurg	2) Gadchiroli and Gondia							
	3) Gondia and Sindhudurg	4) Gondia and Washim							
8.									
	1) मणिपूर	2) त्रिपुरा							
	3) सिक्कीम	4) नागालँड							
	As per the census 2011, is the only state in India who shows negative population								
	growth.								
	1) Manipur	2) Tripura							
	3) Sikkim	4) Nagaland							

2) J. R. D. Tata

4) Dadabhai Nouroji

1) M. Visvesvaraya

Who authored the book "Planned Economy of India"?

6	चाणक्य मंडल परिवार							
13.	गांधीवादी योजनेचा मसुदा	_ यांनी तयार केला होता.						
	1) जयप्रकाश नारायण	2) श्रीमन नारायण अग्रवाल						
	3) विनोबा भावे	4) एम. एन. रॉय						
	The Gandhian Plan was drafted by							
	1) Jayprakash Narayan	2) Shriman Narayan Agrawal						
	3) Vinoba Bhave	4) M. N. Roy						
14.	पहिल्या पंचवार्षिक योजना काळात खालील	पैकी काय घडलेले नाही?						
	अ) चलनवाढ	ब) संथ औद्योगिक वाढ						
	क) लक्ष्यापेक्षा कमी कृषी उत्पादन	ड) अन्नधान्याची आयात						
	पर्यायी उत्तरे:							
	1) अ आणि ब	2) क आणि ड						
	3) अ आणि क	4) ब आणि ड						
	Which of the following did not happen during the First Five Year Plan?							
	a) Inflation	b) Slow industrial growth						
	c) Agricultural production below targe	et d) Import of food grains						
	Answer Options:	165						
	1) a and b	2) c and d						
	3) a and c	4) b and d						
15.								
	1) FCI	2) SBI						
	3) IDBI	4) UTI						
	Which of the following was not established during the Third Five Year Plan period?							
	1) FCI	2) SBI						
	3) IDBI	4) UTI						
16.	भारतात 'उच्चतम उत्पादनाचे वाण कार्यक्रम' (HYVP) कधी सुरू करण्यात आला?							
	1) 1964-65	2) 1966-67						
	3) 1968-69	4) 1969-70						
	When was the 'High Yielding Variety	Programme' (HYVP) launched in India?						
	1) 1964-65	2) 1966-67						
	3) 1968-69	4) 1969-70						

21.	रंगराजन समितीने सुचवलेल्या पद्धतीनुसार 2011-12 मध्ये दारिद्र्यरेषा,							
	अ) ग्रामीण भागासाठी - 972	ब) शहरी भागासाठी - 1000						
	क) ग्रामीण भागासाठी- 816	ड) शहरी भागासाठी - 1407						
	पर्यायी उत्तरे:	, .						
	1) अ आणि ब	2) ब आणि क						
	3) क आणि ड	4) अ आणि ड						
	According to the methodology suggested by	the Rangarajan Committee, the poverty line in						
	2011-12,							
	a) For rural areas - 972	b) For urban areas - 1000						
	c) For rural areas- 816	d) For urban areas - 1407						
	Answer Options:							
	1) a and b	2) b and c						
	3) c and d	4) a and d						
22.	भारतातील गरिबी विविध कारणांमुळे निर्माण होते.	कोणता घटक गरिबीला कारणीभूत ठरत नाही?						
	1) उत्पन्नाची असमानता	2) जनसाक्षरता						
	3) शेतीमध्ये कमी उत्पादकता	4) लोकसंख्येमध्ये जलद वाढ						
	Poverty in India is caused by a variety of factors. Which of the following is not a contributing							
	factor to poverty?							
	1) Inequalities of Income	2) Mass Literacy						
	3) Low productivity in agriculture	4) Fast Rise in Population						
23.	भारतात तीन प्रकारच्या शिधापत्रिका आहेत. "गरीब							
20.	1) बीपीएल कार्ड	2) पांढरे कार्ड						
	3) सुरक्षा कार्ड	4) अंत्योदय कार्ड						
		s. Which of the following is appropriate for the						
	"poorest of the poor"?	G 11 1						
	1) BPL Card	2) White Card						
	3) Suraksha Card	4) Antyodaya Card						
24.	खालीलपैकी कोणत्या समितीने केवळ पोषणाच्या गरजांवर आधारित दारिद्र्यरेषेची शिफारस केली आहे?							
	1) अलग समिती	2) लकडावाला समिती						
	3) तेंडुलकर समिती	4) रंगराजन समिती						
	Which of the following Committees recommended a poverty line based on nutritional							
	requirements exclusively?							
	1) Alagh Committee	2) Lakdawala Committee						
	3) Tendulkar Committee	4) Rangarajan Committee						

- 25. नीती आयोगाने स्थापन केलेल्या Task Force on Elimination of Poverty in India या कार्यदलाला काय स्चवायचे होते?
 - अ) दारिद्र्याची व्याख्या शोधणे
 - ब) दारिद्र्य निर्मूलनाचा आराखडा बनवणे
 - क) दारिद्र्य निर्मूलनाचे धोरण सुचवणे पर्यायी उत्तरे:
 - 1) फक्त अ

2) अ आणि ब

3) अ, ब आणि क

4) ब आणि क

What did the task force on Elimination of Poverty in India, established by NITI Aayog, have to suggest?

- a) Finding the definition of poverty
- b) Planning for poverty alleviation
- c) To suggest strategies for poverty alleviation

Answer Options:

1) Only a

2) a and b

3) a, b and c

4) b and c

- 26. RBI चे मध्यवर्ती स्वरूपाचे कार्य कोणते ?
 - 1) बँकांची बँक म्हणून काम पाहणे
 - 2) सरकारचे वस्ति अधिकारी म्हणून काम पाहणे
 - 3) वित्तीय संस्थांचे समन्वय करणे
 - 4) सर्व योग्य आहेत.

What is the central function of RBI?

- 1) To work as bank of banks
- 2) To work as government's recovery officer
- 3) To integrate financial institutes
- 4) All are correct
- 27. जेव्हा अर्थव्यवस्थेतील पतनिर्मिती कमी करण्याची गरज असेल तेव्हा RBI कुठले पाऊल उचलेल ?
 - 1) SLR चे टक्केवारी कमी करेल.
 - 2) CRR चे टक्केवारी कमी करेल.
 - 3) खुल्या बाजारात शासकीय प्रतिभूती विकणे.
 - 4) खुल्या बाजारात शासकीय प्रतिभूती विकत घेणे.

What step RBI would take if economy need to decrease credit creation?

- 1) Decrese SLR percentage.
- 2) Decrese CRR percentage.
- 3) Sell government securities in open market.
- 4) Buy government securities in open market.

खालीलपैकी मौद्रिक धोरणाची उद्दिष्टे कोणती नाहीत? 28. अ) पायाभूत विकास ब) आर्थिक वृद्धी क) पूर्ण रोजगार ड) विनिमय दराचे स्थिरीकरण पर्यायी उत्तरे 1) फक्त अ 2) अ आणि क 3) ब आणि ड 4) फक्त ड Which of the following are not objectives of monetary policy? a) Infrastructure development b) Economic development c) Full employment d) Exchange rate stability Answer option 1) Only a 2) a and c 3) b and d 4) Only d खालील विधाने लक्षात घ्या आणि योग्य पर्याय निवडा. 29. अ) बाजारातील तरलता कमी करण्यासाठी रिझर्व्ह बँक रेपो दर टक्केवारी कमी करते. ब) बाजारातील तरलता वाढवण्यासाठी रिझर्व बँक रिव्हर्स रेपो दर टक्केवारी कमी करते. पर्यायी उत्तरे 1) फक्त ब योग्य आहे. 2) फक्त अ योग्य आहे. 4) दोन्ही योग्य आहेत. 3) दोन्ही अयोग्य आहेत. Consider the following sentences and choose the correct option. a) To decrease liquidity in market, reserve bank decreases repo-rate percentage. b) To increase liquidity in market, reserve bank decreases reverse repo-rate percentage. Answer option 1) Only b is correct 2) Only a is correct 3) Both are incorrect 4) Both are correct. अग्रणी बँक योजनेच्या कार्याबद्दल खालील विधाने लक्षात घ्या आणि योग्य पर्याय निवडा. 30. अ) जिल्ह्याची पतगरज ठरवणे. ब) फक्त दीर्घ मुदतीचे कर्ज पुरवणे ड) शाखास्थापानेसाठी योग्य स्थळ शोधणे. क) अल्प आणि दीर्घ मुदतीचे कर्ज पुरवणे पर्यायी उत्तरे 2) फक्त अ आणि क योग्य आहे. 1) फक्त ब योग्य आहे. 4) सर्व विधान योग्य आहेत. 3) अ, क, ड योग्य आहे. Consider the following sentences about functions of lead bank scheme and choose the correct option. a) To decide credit requirement of district b) To provide long term credit only. c) To provide short term and long term credit. d) To search for location of branches. Answer option

1) Only b is correct

3) a, c, d are correct

2) Only a and c are correct

4) All statements are correct.

31.	वैधानिक रोखता गुणोत्तर (SLR) चे मुख्य कार्य काय आहे ?								
	1) सरकारी रोखे विकत घेण्यासाठी.	2) ठेवीदारांची सुरक्षितता.							
	3) कर्ज ध्येये पूर्ण करणे.	4) सरकारला आपात्कालीन स्थितीत देणे.							
	What is the main function of statutory liquidity ratio (SLR) ?								
	1) To buy government bonds.	2) Security of depositors.							
	3) To achieve loan targets	4) To give it to government in contingency.							
32.	भारतीय रिझर्व्ह बँकेला किमान किती रोख ठेवणे आ	वस्यक आहे ?							
	1) 115 कोटी	2) 85 कोटी							
	3) 200 कोटी	4) यापैकी नाही							
	How much minimum cash needed to be kept	with Reserve bank of India ?							
	1) 115 crore	2) 85 crore							
	3) 200 crore	4) None of these							
33.	भारतातील मध्यवर्ती बँकेला 'रिझर्व्ह बँक' का म्हटले जाते ?								
	1) ती बँकांची बँक आहे	2) देशातील सर्व बँकांचे पर्यवेक्षण करते.							
	3) भारतातील चलनवाढीचे नियंत्रण करते.	4) सर्व अनुसूचित बँकेचा रोख साठा बाळगते.							
	Why central bank in India is called as 'Reser	ve bank' ?							
	1) It is bank of banks	2) It is supervise all banks in country							
	3) It controls inflation in India	4) It has cash stock of all scheduled banks							
34.	ज्या बँका आपला प्राधान्य क्षेत्र कर्ज वितरणाचा कोटा पूर्ण करू शकत नाही, त्यांना तो निधी खालीलपैर्क								
	कुठल्या संचिता मध्ये ठेवता येतो ?								
	1) ग्रामीण पायाभूत विकास निधी	2) ग्रामीण आवास निधी							
	3) सिडबी	4) वरीलपैकी सर्व							
	Those banks which can't fulfill priority secto	r lending quota , they have to put remaining							
	fund in which of the following corpus ?								
	1) Rural Infrastructure Development Fund	2) Rural Housing Fund							
	3) SIDBI	4) All of the above							

- 35. योग्य जोड्या जूळवा.
 - 'अ' गट (अर्थशास्त्रज्ञ)
 - अ) ह्यू डाल्टन
 - ब) प्रा. फिन्डले शिरास
 - क) जे. एम. केन्स
 - ड) पिकॉक आणि वाईजमन

	अ	ब	क	ड
1)	i	ii	iii	iv
2)	ii	i	iii	iv
3)	iv	iii	ii	i
4)	ii	i	iv	iii

Match the pair

- 'A' (Economist)
- a) Hugh Dalton
- b) Prof. Findley Shirras
- c) J. M. Keynes
- d) Peacock and Wiseman

	a	b	C	d
1)	i	ii	iii	iv
2)	ii	i	iii	iv
3)	iv	iii	ii	i
4)	ii	i	iv	iii

- 'ब' गट (सार्वजनिक वित्त धोरणाबाबत मत)
- (i) शासनाचा निधी उभारणे आणि खर्चाबाबत
- (ii) अर्थशास्त्र आणि राज्यशास्त्र यांच्या सीमेवरील विषय
- (iii) सार्वजनिक खर्चाचा आधुनिक सिद्धांत
- (iv) आर्थिक वृद्धी आणि आर्थिक विकास.

- 'B' (Idea of public finance)
- (i) About raising public fund and expenditure
- (ii) A subject on boundary of Economics and politics
- (iii) Modern theory of public expenditure
- (iv) Economic growth and economic development

- 36. खालील विधाने लक्षात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.
 - अ) बजेट 2023-24 मध्ये 6 आयकर टप्पे आहेत.
 - ब) 5 लाख पर्यंतचे उत्पन्न करमुक्त असते.

पर्यायी उत्तरे

- 1) फक्त अ
- 3) दोन्ही अ आणि ब

- 2) फक्त ब
- 4) एकही नाही

Consider the following sentences and choose the correct sentence/s.

- a) Budget 2023-24 has made 6 income tax slabs.
- b) Income upto 5 Lakh is not taxable.

Answer option

- 1) Only a
- 3) Only a and b

- 2) Only b
- 4) None of these.

37.	राजकोषीय दृढीकरणासाठी कुठले दुहेरी उपाय करावे लागतात ?								
	अ) महसूल वर्धन								
	ब) खर्चाची काटकसर								
	क) खर्चाची सुसूत्रीकरण								
	पर्यायी उत्तरे								
	1) अ आणि ब	2) अ आणि क							
	3) ब आणि क	4) यापैकी नाही							
	Which dual measures are need to be followed for fiscal consolidation?								
	a) revenue augmentation								
	b) expenditure minimization								
	c) expenditure rationalization.								
	Answer option	X							
	1) a and b	2) a and c							
	3) b and c	4) None of these							
38.	खालील विधाने लक्षात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.								
	अ) चलनविषयक धोरण समितीमध्ये एकूण सहा सदस्य असतात.								
	ब) चलनविषयक धोरण समितीच्या प्रमुखपदी अर्थमंत्री असतात.								
	पर्यायी उत्तरे :								
	1) फक्त अ	2) फक्त ब							
	3) दोन्ही अ आणि ब	4) एकही नाही							
	Consider the following sentences and choose the correct sentence/s.								
	a) Monetory Policy Committee consist of six members.								
	b) Monetery Policy Committee is headed by finance minister.								
	b) Monetery Policy Committee is headed by fina	ance minister.							
	b) Monetery Policy Committee is headed by fina1) Only a	ance minister. 2) Only b							

	\sim	\sim $^{\prime}$				٦.	\sim	1	
39.	खालील	तिशान	ळथात	स्या	आणि	असीस	तिशान	/ 	ਕਟਾ
J7.	GIGNG	19911	(1)(1)	\sim 1	211131	जानाग्न	19 911/	11 11	। পতा

- अ) पहिला FRBM कार्यगट 2002 मध्ये विजय केळकर यांच्या अध्यक्षतेत स्थापन झाला, त्यांनी महसूल तूट 2008-09 पर्यंत 0% करण्याची शिफारस केली.
- ब) दुसरा FRBM कार्यगट 2012 मध्ये सी. रंगराजन यांच्या अध्यक्षतेत स्थापन झाला, त्यांनी महसूल तूट 2014-15 पर्यंत 2% करण्याची शिफारस केली.
- क) तिसरा FRBM कार्यगट 2016 मध्ये एन. के. सिंग यांच्या अध्यक्षतेत स्थापन झाला, त्यांनी महसूल तूट 2023-24 पर्यंत 0.8% करण्याची शिफारस केली.

पर्यायी उत्तरे

1) फक्त अ आणि ब

2) फक्त ब

3) फक्त अ आणि क

4) एकही नाई

Consider the following sentences and choose the incorrect sentence/s.

- a) First FRBM work group was established under Vijay Kelkar in 2002 which suggested revenue deficit 0% by year 2008-09.
- b) Second FRBM work group was established under C rangarajan in 2012 which suggested revenue deficit 2% by year 2014-15.
- c) Third FRBM work group was established under N. K. Singh in 2016 which suggested revenue deficit 0.8% by year 2023-24.

Answer option

1) Only a and b

2) Only b

3) Only a and c

4) None of these.

40		1	~*******	\rightarrow	
40.	विकसनशील	दशामध्य	अप्रत्यक्ष	करच	яніч

1) प्रत्यक्ष कर प्रमाण पेक्षा जास्त असते.

2) प्रत्यक्ष कर प्रमाण पेक्षा कमी असते.

3) विकसित देशाएवढे असते.

4) कधी कमी कधी जास्त असते.

In developing country, proportion of share of indirect tax is _____

1) More than share of direct tax

2) Less than share of direct tax

3) Equal to developed country

4) Sometimes more sometimes less.

41.	खालील विधाने लक्षात घ्या आणि योग्य विधान/ने	निवडा.							
	अ) कर आघात संकल्पना ही सेलीग्मन यांनी आणली.								
	ब) कर आघात प्रारंभिक टप्यात लागू होतो.								
	क) शासनाकडे कर भरणाऱ्यावर कर आघात लागू	होतो.							
	ड) हा तात्काळ पैसाचा बोझा आहे.								
	पर्यायी उत्तरे								
	1) अ, ब, क	2) ৰ, ক, ভ							
	3) अ, ब, क, ड	4) अ, क, ड							
	Consider the following sentences and choose								
	a) The concept of Impact of Tax is introduc								
	b) Impact of tax is applied at initial stage.								
	c) It is applied on one who pays taxes.								
	d) It is immediate money burden.	-/0							
	Answer option								
	1) a, b, c	2) b, c, d							
	3) a, b, c, d	4) a, c, d							
	<i>3)</i> a, <i>b</i> , c, a	1) u, c, u							
42.	रोजगार, व्याज आणि पैशाचा सामान्य सिद्धांत	यांनी मांडला.							
	1) एरिक लिंडाल	2) पीकॉक आणि वाईजमन							
	3) प्रो. पिगु	4) जे. एम. केन्स							
	General theory of employment, interest, and money is proposed by								
	1) Eric Lindal	2) Peacock and Wiseman							
	3) Prof. Pigou	4) J. M. Keynes.							
	7, 2221 2320								
43.	ज्या पैशामध्ये चलनवाढ नियंत्रित शक्ती असते, त्य	ाला उच्च शक्ती पैसा म्हणतात. त्यात हे घटक							
	असतात.	· —							
	अ) जनतेच्या हातातील चलन	ब) रिझर्व्ह बँकेतील इतर ठेवी							
	क) बँकांमधील मागणी ठेवी	ड) बँकाकडील रोख साठा							
	पर्यायी उत्तरे	,							
	1) अ, ब, क	2) ब, क, ड							
	3) अ, ब, ड	4) अ, क, ड							
	The money which has power to control inflation, is known as High power money. It								
	contains these facors.								
	a) currency with the people	b) Other deposits in Reserve Bank							
	c) Demand deposits in banks	d) Cash deposits of banks							
	Answer option								
	1) a, b, c	2) b, c, d							
	3) a, b, d	4) a, c, d							

44.	अयोग्य जोडी ओळखा.								
	1) M0 = संचित पैसा	2) M1 = संकुचित पैसा							
	3) M2 = विस्तृत पैसा	4) यापैकी नाही							
	Choose incorrect pair.								
	1) M0 = Reserve Money	2) M1 = Narrow Money							
	3) M2 = Broad Money	4) None of these.							
45.	पैसा आणि त्यांची कार्ये याबाबत अयोग्य जोडी ओळर	 ब्रा.							
	अ) विनिमयाचे माध्यम – प्राथमिक कार्य	ब) मूल्य हस्तांतरणाचे साधन – दुय्यम कार्य							
	क) राष्ट्रीय उत्पन्नाचे मापन – प्राथमिक कार्य पर्यायी उत्तरे	ड) हिशोबाचे परिमाण - प्राथमिक कार्य							
	1) ब आणि ड	2) फक्त ड							
	3) फक्त क	4) सर्व जोड्या योग्य आहेत.							
	Identify incorrect pair about money and its function.								
	a) Medium of exchange – Primary function								
	b) Transfer of value – Secondary function								
	c) Measurement of national income - Primary function								
	d) Unit of account - Primary function								
	Answer option								
	1) b and d	2) Only d							
	3) Only c	4) All pairs are correct.							
46.		आयर्विंग फिशर यांनी पैशाचा व्यवहार दृष्टिकोनातून सिद्धांत मांडला. त्यांनी अर्थव्यवस्थेतील पैशाबाबत							
	कुठल्या बाबी लक्षात घेतल्या ?								
	अ) पैशाची मागणी	ब) पैशाचा अर्थव्यवस्थेतील वेग							
	क) व्यवहारांची संख्या	ड) व्यवहारांची सरासरी किंमत							
	पर्यायी उत्तरे								
	1) अ, ब, क	2) ब, क, ड							
	3) अ, क, ड	4) वरीलपैकी सर्व							
	Irwing Fischer proposed theory of transaction a	approach of money. What does he considered							
	about money in market ?								
	a) Money demand	b) Velocity of money in market							
	c) Number of transactions	d) Prices of average transaction							
	Answer option								
	1) a. h. c	2) h. c. d							

4) All of these

3) a, c, d

					\sim				\sim	70	<u> </u>	_
47.	'परवता	आपळा	मागणा	स्वतःच	नमाण	करताः	द्रा	पुराणमतवादी	ास्यद्धात	काणा	मादला	7
T1.	्र्रा	911 1771	11 1 11	141114		-17 / / / / /	ला	्रा । । । । ना स	1/1981/1	-171 11	110()1	٠

1) डेव्हिड रिकार्डो

2) जे. एस. मिल

3) लिओनेल रॉबिन्स

4) जे. बी. से

Who proposed the classical theory of 'money supply creates its own demand'?

1) David Ricardo

2) J. S. Mill

3) Lionel Robins

4) J. B. Say

48. अविकसित देशांमधील चलनवाढीस कोणती कारणे आहेत ?

- अ) अपुऱ्या पायाभूत सुविधा
- ब) अत्यावश्यक गरज असलेली वस्तूची वाढती गरज
- क) आर्थिक आणि राजकीय अविकासितपणा
- ड) जास्तीचा पैशाचा पुरवठा

पर्यायी उत्तरे

1) अ, ब, क

2) ब आणि क

3) अ, ब, क, ड

4) अ आणि क

Which are the reasons which increases inflation in underdeveloped countries?

- a) Insufficient of infrastructure
- b) Increase in demand of most needed commodity
- c) Economic and political underdevelopment
- d) Excess money supply.

Answer option

1) a, b, c

2) b and c

3) a, b, c, d

4) a and c

- योग्य जोड्या जुळवा. 49.
 - 'अ' गट (वर्ष)
- 'ब' गट (चलनवाढीचा दर)
- अ) 1967-68
- (i) 13.9%
- ৰ) 1974-75
- (ii) 18.2%
- क) 1980-81
- (iii) 25.2%
- **ड**) 1991-92
- (iv) 13.7%

अ ब

- क ड
- i ii 1)
- iii iv
- iii 2)
- ii iv

iii

- 3) i
- iv ii
- 4) i
- iii
 - iv ii

Match the pair

'A' (Year)

- 'B' (Inflation rate)
- a) 1967-68

- (i) 13.9%
- b) 1974-75
- (ii) 18.2%

c) 1980-81

- (iii) 25.2%
- d) 1991-92
- (iv) 13.7%

b

iii

- C d
- a i ii 1)
- iii iv
- 2) i

- ii iv

iii

ii

- 3) i
- iv ii
- 4)
- iii iv
- चलनविषयक धोरण निश्चित करण्यासाठी कुठला निर्देशांक विचारात घेतला जातो ? 50.
 - 1) WPI

2) CPI- IW

3) कोअर CPI

4) CPI - C

Which index is considered to decide monetary policy?

1) WPI

2) CPI- IW

3) Core CPI

4) CPI - C

चाणक्य मंडल परिवार अ) स्थूल राष्ट्रीय उत्पादवरून निव्वळ राष्ट्रीय उत्पाद काढायचा असल्यास घसारा वजा करावा लागतो. 51. ब) निव्वळ राष्ट्रीय उत्पाद (NNP) काढल्यामुळे उत्पन्न मिळविण्यासाठी किती खर्च करावा लागतो याचा अंदाज येतो. योग्य विधाने ओळखा. 1) वरीलपैकी सर्व 2) अ फक्त 4) दोन्ही नाही 3) ब फक्त a) To get Net national product we have to subtract depreciation from gross National product. b) Drawing NNP gives an estimate of how much it will cost to earn income. Identify correct statement. 1) All of the above 2) a only 3) b only 4) None of the above योग्य विधान ओळखा. 52. अ) शाश्वत विकास ही एक बहुआयामी संकल्पना आहे. ब) सर्व प्रकारचा आर्थिक विकास हा नैसर्गिक संसाधनाच्या वापरावर अवलंबून असतो. पर्यायी उत्तरे 1) अ फक्त す फक्त 3) अ आणि ब 4) दोन्ही नाही Identify the correct statements. a) Sustainable development is multidimensional. b) All economic development depends on the exploitation of natural resources.

Answer options

1) a only

2) b only

3) a and b

4) Both not

53. योग्य जोड्या जुळवा.

नाव

- अ) ओईसीडी
- ब) एमआयटी
- क) इवा बेलफोर व वेक जॅक्सन

अ ब क

- 1) i ii iii
- 2) iii i ii
- 3) ii i iii
- 4) ii iii i

Match the pairs.

Name

- a) OECD
- b) MIT
- c) Eva Bellfore and Wake Jackson

a b c

- 1) i ii iii
- 2) iii i ii
- 3) ii i iii
- 4) ii iii i

अहवाल

- (i) लिमीट्स टू ग्रोथ
- (ii) वर्ल्ड कन्झर्वेशन स्ट्रॅटेजी
- (iii) पोल्युटर पेज प्रीन्सपल

Report

- (i) Limits to growth
- (ii) World Conservation Strategy
- (iii) Polluter pays Principle

- 54. अ) देशांतर्गत उत्पन्नाला लोकसंख्येने भाग दिला की दरडोई उत्पन्न मिळते.
 - ब) दरडोई उत्पन्न म्हणजे देशातील लोकांचे सरासरी उत्पन्न होय. अयोग्य विधाने ओळखा.
 - 1) अ आणि ब

2) फक्त अ

3) दोन्ही योग्य

- 4) फक्त ब
- a) Domestic income divided by population gives per capita income.
- b) Per capita income is the average income of the people of country.

Identify incorrect statements.

1) a and b

2) a only

3) Both correct

4) Only b

				1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1	
55.	ग्रहीय	दबाव	त्र समार	योजित मानव विकास निर्देशांक (PI	IDI) मोजण्यासाठी कोणते निर्देशके वापरतात?
अ) दरडोई CO2 उत्सर्जन			CO ₂ 3		
	ब) द	रडोई	द्रव्य प	दचिन्ह	
	पर्यार	री उत्तर	रे		
	1)	क्त अ			2) फक्त ब
	3) 3	। आणि	ो ब		4) दोन्ही नाही
	To r	neasu	re pla	netary pressures-adjusted HDF	(PHDI) which indicators takes in account?
	a) C	O ₂ pe	r capi	ta emission.	
	b) M	lateria	al foot	print per capita.	
	Ansv	wer oj	ption		
	1) a	only			2) b only
	3) a	and 1	b		4) None
56.	योग्य	जोङ	ग जुळ	वा.	40 /3
	क्षेत्र				% GDP (2020-21)
	अ) द	कृषी व	' संलग्न	`क्षेत्र	(i) 54.3%
	ब) उ	द्योगक्षे	त्र	_ //	(ii) 16.4%
	क) सेवा क्षेत्र			X	(iii) 29.4%
		अ	ब	क	
	1)	iii	i	ii	
	2)	i	ii	iii	
	3)	ii	i	iii	
	4)	ii	iii	i	
	Match the pairs.				
	Sect	or			% GDP (2020-21)
	a) Agriculture and related sector			nd related sector	(i) 54.3%
	b) Manufacturing sector				(ii) 16.4%
	c) Service sector			r	(iii) 29.4%
		a	b	c	
	1)	iii	i	ii	
	2)	i	ii	iii	
	3)	ii	i	iii	
	4)	ii	iii	i	

	\sim		$\sim r$.	٦	
57.	क्रिग	विकास	मिट्या	त्र्यान	ਹਨ
51.	163.1	1997/7	ा । ५ र ॥	911 9	111

- 1) महिलांचा HDI पुरुषांचा HDI
- 3) पुरुषांचा HDI / महिलांचा HDI

Formula of Gender development index is

- 1) Women's HDI Men's HDI
- 3) Men's HDI / Women's HDI

- 2) पुरुषांचा HDI महिलांचा HDI
- 4) महिलांचा HDI / पुरुषांचा HDI
- 2) Men's HDI Women's HDI
- 4) Women's HDI / Men's HDI

58. योग्य विधाने ओळखा.

- अ) अप्रत्यक्ष करांच्या बेरजेमुळे स्थूल मूल्यवर्धिता (स्थिर बाजार किंमत) ची आकडे कमी भरतात.
- ब) त्यामुळे भारताचा स्थूल देशांतर्गत उत्पाद (GDP) कमी भरतो.

पर्यायी उत्तरे

1) अ फक्त

2) **ब** फक्त

3) अ आणि ब दोन्ही नाही

4) अ आणि ब

Identify correct statements.

- a) Gross value added at constant market price figures are deflated due to addition of indirect taxes.
- b) There for India dross domestic product fills less.

Answer option

1) a only

2) b only

3) a and b both not

4) a and b

- 59. एखाद्या लोकसंख्येचे परिस्थितीक पदचिन्ह म्हणजे त्या लोकसंख्येला,
 - अ) उपयुक्त वस्तू निर्माण करण्यासाठी
 - ब) निर्मित कचरा व टाकाऊ पदार्थ सामावून घेण्यासाठी लागणाऱ्या जैविकदृष्ट्या उत्पादक जमीन व सागराचे क्षेत्र होय.

पर्यायी उत्तरे

1) फक्त अ

2) फक्त ब

3) दोन्ही नाही

4) वरीलपैकी दोन्ही

The ecological footprint of a population is the area of biologically productive land and sea that, population needs to,

- a) Produce useful goods
- b) Absorb the wastes and wastes produced.

Answer option

1) Only a

2) Only b

3) Both not

4) Both of the above

60.	परिस्थितिक पदचिन्हाचे एकक काय?				
	1) ग्लोबल हेक्टर्स	2) वर्ल्ड हेक्टर्स			
	3) अर्थ हेक्टर्स	4) पर्यावरणीय हेक्टर्स			
	What is the unit of ecological footprint?	,			
	1) Global hectares	2) World hectares			
	3) Earth hectares	4) Environmental hectares			
61.	भारताचे आर्थिक वर्ष काय असते?				
	1) 1 मे ते 30 एप्रिल	2) 1 एप्रिल ते 31 मार्च			
	3) 1 जुलै ते 30 जून	4) 1 जानेवारी ते 30 डिसेबर			
	Which is the India's economic year?				
	1) 1 May to 30 April.	2) 1 April to 31 March			
	3) 1 July to 30 June	4) 1 January to 30 December			
62.	मानव विकास निर्देशांकानुसार देशांचा त्यांच्या क्रमांव	मानव विकास निर्देशांकानुसार देशांचा त्यांच्या क्रमांकानुसार चढता क्रम लावा. (HDI-2020)			
	अ) भारत	ब) भूतान			
	क) बांग्लादेश	ड) श्रीलंका			
	(इ) पाकिस्तान				
	पर्यायी उत्तरे				
	1) ड, अ, ब, क, इ	2) ड, ब, अ, क, इ			
	3) ड, ब, अ, इ, क	4) ब, ड, अ, क, इ			
	According to Human development Report, 2020 arrange the countries in ascending order by				
	their ranks.				
	a) India	b) Butan			
	c) Bangladesh	d) Srilanka			
	(e) Pakistan				
	Answer option				
	1) d, a, b, c, e	2) d, b, a, c, e			
	3) d, b, a, e, c	4) b, d, a, c, e			
63.	अ) पर्यावरण शाश्वतता ही उदिष्ट व (आर्थिक) वृद्धीचे उदिष्ट यात नेहमी संघूर्ष असतो.				
	ब) विकास आणि पर्यावरण यामध्ये नेहमी परस्पर वि	वराध (ट्रंड आफ) असता.			
	अयोग्य विधान ओळखा.				
	1) अ फक्त	2) ब्फक्त			
	3) अ आणि ब	4) कोणतेही नाही			
	a) There is always a conflict between the goal of environmental sustainabity and the are				
	always intertwined.				
	b) Development and environmental sustainability are always intertwined.				
	Answer option				
	1) Only a	2) Only b			
	3) a and b	4) None			

64.	बहुआयामी दारिद्रच निर्देशांकाविषयी खालील विधाने लक्षात घ्या. अ) कुटुंबाचा स्कोअर 1/3 पेक्षा जास्त असल्यास कुटुंब बहुआयामीदृष्ट्या गरीब असते. ब) कुटुंबाचा स्कोअर ½ पेक्षा जास्त असल्यास कुटुंब तीव्रपणे बहुआयामीदृष्ट्या गरीब असल्याचे समजले जाते. अयोग्य विधाने ओळखा.				
		2) अ आणि ब 4) ब फक्त			
	1) अफक्त 3) दोन्ही नाही				
	,	,			
	Consider the following statements about multidimensional Poverty Index.				
	a) A household is multidimensional poor if the household's score is greater than 1/3. b) A household is considered to be severe multidimensionality poor if the household's score				
	b) A household is considered to be severe multidimensionality poor if the household's score is greater than ½. Identify incorrect statements.				
	1) a only	2) a and b			
	3) None	4) b only			
	3) None	4) U Olly			
65.	शाश्वत विकास संकल्पनेचा विकास खालीलपैकी कोणी केला?				
00.	अ) IUCN	ৰ) OECD			
	क) ब्रण्डलॅन्ड अहवाल	ड) वसुंधरा परिषद			
	पर्यायी उत्तरे				
	1) वरीलपैकी सर्व	2) अ, ब, क			
	3) क आणि ड	4) ब, क, ड			
	Who among the following developed the concept				
	a) IUCN	b) OECD			
	c) Bruntland report	d) Earth summit			
	Answer option				
	1) All of the above	2) a, b, c			
	3) c and d	4) b, c, d			
	-, · · · · · · · ·	-, -, -,			
66.	कुटुंबाच्या वंचिततेच्या आधारावर कोणते गुणोत्तर मोजली जातात				
	अ) दारिद्रयाचे प्रमाण				
	ब) दारिद्र्याची तीव्रता				
	पर्यायी उत्तरे				
	1) वरीलपैकी दोन्ही	2) फक्त अ			
	3) फक्त ब	4) वरीलपैकी एकही नाही			
	On the basis of deprivation of households which ratios are calculated.				
	a) Head count ratio				
	b) Untensity of poverty				
	Answer option				
	1) All of the above	2) Only a			
	3) Only b	4) None of the above			
	, ,	,			

67.	खालीलपैकी शाश्वत विकासाचे आधार कोणते?				
	अ) आर्थिक शाश्वतता	ब) सामाजिक शाश्वतता			
	क) पर्यावरणीय शाश्वतता	ड) संस्थात्मक शाश्वतता			
	पर्यायी उत्तरे	,			
	1) अ, ब, क	2) ब, क, ड			
	3) अ, ब, ड	4) वरीलपैकी सर्व			
	Which of the following are the pillars of sustainable development?				
	a) Economic sustainability	b) Social sustainability			
	c) Environmental sustainability	d) Institutional sustainability			
	Answer option				
	1) a, b, c	2) b, c, d			
	3) a, b, d	4) All of the above			
	, , ,				
68.	अ) शाश्वत विकास अहवाल पहिल्यांदा 2016 मध्ये प्रका				
	ब) हा अहवाल सस्टेनेबल डेव्हलपमेंट सोल्युशन्स नेटव	वर्क (SDSN) व बर्टेल्समन स्टिफ्टंग यांच्यामार्फत			
	तयार केला जातो.				
	योग्य विधाने ओळखा.				
	1) अ फक्त	2) अ आणि ब			
	3) ब फक्त	4) दोन्ही नाही			
	a) Sustainable development report was first publ	ished in 2016.			
	b) Sustainable development solutions network (SDSN) and Bertlemann Stiftung jointly				
	makes this report.				
	Identify correct statements.				
	1) a only	2) a and b			
	3) b only	4) None			
69.	योग्य विधान ओळखा.				
	अ) उत्पादन पद्धतीत उत्पादन संस्थाच्या मूल्यवर्धितांची बेरीज केली जाते.				
	ब) उत्पन्न पद्धतीत उत्पादन घटकांच्या मालकांना मिळणाऱ्या उत्पन्नांची बेरीज केली जाते.				
	क) खर्च पद्धतीत वस्तू व सेवा विकत घेण्यासाठी केलेल्या खर्चाची बेरीज केली जाते.				
	पर्यायी उत्तरे				
	1) अ आणि ब	2) वरीलपैकी सर्व			
	3) ब आणि क	4) अ आणि क			
	Identify correct statements.				
	a) In production method, the value added of the production organization is summed up.				
	b) In income method, sums up the income to the owners of the factors of production.				
	c) expenditure method sums up the expenditure incurred to buy goods and services.				
	Answer option				
	1) a and b	2) All of the above			
	3) b and c	4) a and c			

- 70. भारताचा शाश्वत विकास अहवाल 2020-21 बाबत खालील विधाने विचारता घ्या.
 - अ) हा अहवाल 2020-21 मध्ये प्रथमच प्रकाशित करण्यात आला.
 - ब) त्याची थीम : "पार्टनरशीप इन द डिकेड ऑफ ॲक्शन्स" ही होती. अयोग्य विधाने ओळखा.
 - 1) अ फक्त

2) **ब** फक्त

3) वरीलपैकी दोन्ही

4) दोन्ही नाही

Consider the following statements about India's sustainable development report 2020-21.

- a) This report was first time published in 2020-21.
- b) Theme of this report was 'Parternership in the decade of actions.' Identify incorrect statements.
- 1) a only

2) b only

3) All of the above

4) None of the above

- 71. किशोरवयीन जन्मदर म्हणजे,
 - 1) 15 ते 25 वयोगटातील 1000 महिलांमागे जन्माला आलेल्या बालकांची संख्या
 - 2) 12 ते 25 वयोगटातील 1000 महिलांमागे जन्माला आलेल्या बालकांची संख्या
 - 3) 12 ते 29 वयोगटातील 1000 महिलांमागे जन्माला आलेल्या बालकांची संख्या
 - 4) 15 ते 19 वयोगटातील 1000 महिलांमागे जन्माला आलेल्या बालकांची संख्या Adolescent Birth rate means,
 - 1) Number of births per 1000 women aged between 15 to 25.
 - 2) Number of births per 1000 women aged between 12 to 25.
 - 3) Number of births per 1000 women aged between 12 to 29.
 - 4) Number of births per 1000 women aged between 15 to 19.
- 72. योग्य विधान ओळखा.
 - अ) राष्ट्रीय उत्पन्नात केवळ कमावलेलेच उत्पन्न मोजले जाते.
 - ब) बेरोजगारांना मिळणारा बेरोजगार भत्ता राष्ट्रीय उत्पन्नात मोजला जातो.

पर्यायी उत्तरे

1) अ योग्य

2) ब योग्य

3) दोन्ही योग्य

4) दोन्ही अयोग्य

Identify correct statements.

- a) Only earned income is counted in national income.
- b) The unemployment allowance received by an unemployed person will be count in national income.

Answer options

1) a correct

2) b correct

3) Both correct

4) Both incorrect

	٦.	\sim 1	\sim
73	याग्य	विधान	निवदा
10.	71 7	19911	11901

- अ) बहुआयामी दारिक्र्य निर्देशांकाची सुरुवात यू. एन. डी. पी आणि ऑक्सफर्ड विद्यापीठ यांनी मिळून केली.
- ब) या निर्देशांकाची सुरुवात जुलै 2010 मध्ये झाली.
- क) या निर्देशांकाने 1995 पासून लागू करण्यात आलेल्या मानवी दारिद्र्य निर्देशांकाची जागा घेतली.
- ड) हा निर्देशांक 3 आयाम व 5 निर्देशांकाच्या साहाय्याने काढला जातो.

पर्यायी उत्तरे

1) अ, क, ड

2) ब, क

3) अ, ब

4) क, ड

Identify correct statements.

- a) Multidimensional poverty index was started by UNDP and oxford university jointly.
- b) This index was started in July 2010.
- c) This index replaced the Human poverty index which was started in 1995.
- d) This index is calculated by using 3 dimensions and 5 indices.

Answer options.

1) a, c, d

2) b, c

3) a, b

4) c, d

74. खालीलपैकी अंतिम वस्तू यात काय येते?

- अ) अशा सर्व वस्तु व सेवा ज्यांची खरेदी उपभोगासाठी केली जाते.
- ब) अशा सर्व वस्तु व सेवा ज्यांची खरेदी गूंतवण्कीसाठी केली जाते.
- क) अशा सर्व वस्तु व सेवा ज्यांची खरेदी पुनर्विक्रीसाठी केली जाते.

पर्यायी उत्तरे

1) वरीलपैकी सर्व

2) फक्त अ आणि ब

3) ब आणि क

4) अ आणि क

Which of the following is part of final products?

- a) All goods and services which are purchased for consumption.
- b) All such goods and services which are purchased for investment.
- c) All such goods and services which are purchased for resale.

Answer option

1) All of the above

2) a and b

3) b and c

4) a and c

- 75. लैंगिक असमानता निर्देशांकाने खालीलपैकी कोणत्या निर्देशांकाची जागा घेतली.
 - अ) लिंग आधारित विकास निर्देशांक (GDI)
 - ब) लिंग सबलीकरण परिमाण (GEM)

पर्यायी उत्तरे

1) वरीलपैकी दोन्ही नाही

2) फक्त अ

3) फक्त ब

4) अ आणि ब दोन्ही

Gender inequality index replaced which of following indexes.

- a) Gender based development index. (GDI)
- b) Gender empowerment measures. (GEM)

Answer options

1) None of the above

2) Only a

3) Only b

4) a and b both

- 76. पुढील विधनांपैकी अयोग्य विधान ओळखा.
 - 1) व्यापारतोल म्हणजे देशाच्या दृश्य व्यापारातील आयात व निर्यातीची पद्धतशीर नोंदणी. दृश्य व्यापार म्हणजे वस्तू व्यापार, ज्या व्यापारातील घटक डोळ्यांना दिसू शकतात, त्यांची भौतिक देवाण-घेवाण करता येते.
 - 2) व्यवहारतोल म्हणजे देशाच्या व्यापारातील सर्वच आयात व निर्यातीची पद्धतशीर नोंदणी, म्हणजे व्यवहारतीलात वस्तु, सेवा, कर, गुंतवणूक, भांडवल या सर्वच देव-घेव विचारात घेतात.
 - 3) व्यवहारतोल ही व्यापारतोलापेक्षा विस्तृत संकल्पना आहे.
 - 4) यापैकी कोणतेही नाही.

Identify the incorrect statement among the following.

- 1) Balance of trade is a systematic record of imports and exports in the visible trade of a country. Visible trade is trade in goods, the elements of trade that can be seen by the eyes, can be physically exchanged.
- 2) Balance of payment is a systematic record of all imports and exports in the country's trade. It takes into account all transactions of goods, service tax, investment, capital.
- 3) Balance of payment is a broader concept than balance of trade.
- 4) None of these.

- 77. आंतरराष्ट्रीय नाणे निधी(IMF) संदर्भात योग्य विधाने कोणती ?
 - अ) ब्रेटन वूड परिषदेच्या शिफारसीनुसार आंतरराष्ट्रीय नाणे निधीची(IMF) स्थापना 27 डिसेंबर, 1945 रोजी करण्यात आली.
 - ब) IMF चे मुख्यालय न्यूयॉर्क येथे आहे.
 - क) IMF चे वित्तीय वर्ष 1 मे ते 30 एप्रिल हे आहे. पर्यायी उत्तरे:
 - 1) अ, ब

2) ब, क

3) अ, क

4) तिन्ही बरोबर

Which are the correct statements regarding the International Monetary Fund (IMF)?

- a) The International Monetary Fund (IMF) was established on December 27, 1945 as per the recommendations of the Bretton Wood Conference.
- b) IMF headquarters located in New York.
- c) The financial year of the IMF is from 1st May to 30th April.

Alternative answers:

1) a, b

2) b, c

3) a, c

- 4) All three are correct
- 78. 'नवीन आर्थिक धोरण'(LPG) कोणत्या दिवशी स्वीकारण्यात आले?

1) 24 जून, 1991

2) 24 जुलै, 1991

3) 14 जून, 1991

4) 14 जुलै, 1991

On which day 'New Economic Policy'(LPG) was announced?

1) June 24, 1991

2) July 24, 1991

3) June 14, 1991

- 4) July 14, 1991
- 79. खालीलपैकी दीनदयाळ उपाध्याय ग्रामीण कौशल्य योजनेबाबत विधान/ने बरोबर नाही/त ?
 - 1) 25 सप्टे. 2014 रोजी आजीविका कौशल्य विकास कार्यक्रम योजनेचे रूपांतर DDU GKY मध्ये करण्यात आले.
 - 2) प्रशिक्षित तरूणांपैकी किमान 75% तरूणांना रोजगार संधी पुरविण्याची हमी देण्यात येते.
 - 3) 15 ते 55 वर्षे वयोगटातील ग्रामीण गरीब तरूणांमधील कौशल्य विकसित करून उत्पादक क्षमता वाढवणे.
 - 4) ग्रामीण गरीब तरुणांना विकासाच्या प्रवाहात आणून समावेशक विकासासाठी ही योजना Skill Development For Growth नावानेही ओळखतात.

Which of the following statements regarding Deendayal Upadhyay Grameen Kaushalya Yojna(DDU-GKY) is/are not correct?

- 1) On 25 Sept. 2014 Livelihood Skill Development Program Scheme was converted into DDU GKY.
- 2) At least 75% of the trained youth are guaranteed to provide employment opportunities.
- 3) To increase productive capacity by developing skills among rural poor in the age group of 15 to 55 years
- 4) This scheme is also known as Skill Development For Growth for inclusive development by bringing the rural poor youth into the stream of development.

- 80. थेट लाभ हस्तांतरण (DBT) योजनेची यापैकी कोणती उद्दीष्टे आहेत ?
 - अ) खर्चावर नियंत्रण मिळवणे

ब) लक्ष्य सुधारणा

क) भ्रष्टाचार कमी करणे

ड) अपव्यय टाळणे

पर्यायी उत्तरे:

1) फक्त ब, क आणि ड

2) फक्त ब आणि ड

3) फक्त ब आणि क

4) वरीलपैकी सर्व

The Direct Benefit Transfer (DBT) plan aims at ?

a) control expenditure

b) improving targeting

c) reduce corruption.

d) eliminate waste

Answer Options:

1) Only b, c and d

2) Only b and d

3) Only b and c

- 4) All of the above
- 81. भारत सरकारने नाबार्ड अंतर्गत ग्रामीण पायाभूत सुविधा विकास निधी(RIDF) ची निर्मिती कधी केली ?
 - 1) 1977-78

2) 1991-92

3) 1993-94

4) 1995-96

When did the Government of India create the Rural Infrastructure Development Fund(RIDF) under NABARD?

1) 1977-78

2) 1991-92

3) 1993-94

- 4) 1995-96
- 82. 'पंतप्रधान विश्वकर्मा योजना' संदर्भात चुकीचे विधान ओळखा.
 - 1) ही योजना 17 सप्टेंबर 2023 रोजी भारताचे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या हस्ते सुरू करण्यात आले.
 - 2) उद्देश देशातील विविध 18 प्रकारचे कारागीर आणि त्यांच्या छोट्या उद्योगांना आर्थिक मदत देणे.
 - 3) पारंपरिक कारागिरांना एकाच वेळी कमाल दोन लाख रुपयांचे कर्ज विनातारण, सवलतीच्या व्याजदराने उपलब्ध केले जाणार आहे.
 - 4) या योजनेद्वारे 1 लाख रुपयांपर्यंतचे कर्ज अवध्या 3% व्याजदराने उपलब्ध होणार.

Identify the incorrect statement regarding 'Prime Minister Vishwakarma Yojana'.

- 1) This scheme was launched on 17 September 2023 by the Prime Minister of India, Narendra Modi.
- 2) Objective To provide financial support to various 18 types of artisans and their small industries in the country.
- 3) Unsecured loans of up to two lakh rupees at a concessional rate of interest will be provided to traditional artisans at one time.
- 4) Loans up to Rs 1 lakh will be available through this scheme at just 3% interest rate.

- 83. व्यापारतोल (BOT) संकल्पनेसंदर्भात योग्य विधान ओळखा.
 - अ) व्यापारतोल म्हणजे एका वर्षातील देशाच्या आयात वस्तूंची एकूण किंमत आणि देशाच्या निर्यात वस्तूंची एकूण किंमत यांमधील फरक होय.
 - ब) अनुकूल व्यापारतोलामध्ये देशाच्या आयातीपेक्षा निर्यातीचे प्रमाण जास्त असते.
 - क) प्रतिकूल व्यापारतोलामध्ये देशाच्या निर्यातीपेक्षा आयातीचे प्रमाण जास्त असते.

पर्यायी उत्तरे :

1) वरीलपैकी सर्व

2) फक्त अ आणि ब

3) फक्त ब आणि क

4) वरीलपैकी एकही नाही

Identify the correct statement regarding the concept of Balance of Trade(BOT).

- a) Balance of Trade is the difference between the total value of a country's imports and the total value of its exports in a year.
- b) In a favourable balance of trade, a country's exports are greater than its imports.
- c) In an unfavourable trade balance, a country's imports are greater than its exports. Alternative Answers:

1) All of the above

2) Only a and b only

3) Only b and c only

4) None of the above

84. प्ढीलपैकी अयोग्य विधान निवडा:

- अ) भारताच्या व्यापारविषयक धोरणांची तपासणी करण्यासाठी सन 1966 मध्ये रामस्वामी मुद्दिलयार समिती नेमण्यात आली.
- ब) या समितीने सुचिवले की, ऊर्जा व वाहतूक क्षेत्राच्या विकासासाठी आवश्यक यंत्रसामग्री व कच्चा माल आयात करण्यात यावा.

पर्यायी उत्तरेः

1) फक्त ब

2) फक्त अ

3) अ आणि ब दोन्ही

4) वरीलपैकी एकही नाही

Choose the incorrect statement from the following:

- a) The Ramaswami Mudaliar Committee was appointed in 1966 to examine India's trade policies.
- b) The committee suggested that necessary machinery and raw materials should be imported for the development of energy and transport sectors.

Alternative Answers:

1) Only b

2) Only a

3) Both a and b

4) None of the above

- 85. मार्च 2023 सुरू करण्यात आलेल्या 'मिशन समर्थ योजने'बाबत चुकीचे विधान निवडा.
 - 1) महाराष्ट्र सरकारद्वारे ही योजना राबविण्यात येत आहे.
 - 2) पर्यावरणपूरक वीज निर्मितीला प्रोत्साहन देण्याच्या उद्देशाने जैव इंधनाचा वापर करणे हे या योजनेचे उद्दिष्ट आहे.
 - 3) औष्णिक वीज केंद्रात कोळशासोबत पाच टक्के बायोमास पेलेट इंधनाचा मिश्रित वापर केला जाणार आहे.
 - 4) पर्यावरण संवर्धनासाठी कोळशाचा वापर कमी करून राखेची मात्रा कमी व्हावी, या उद्देशाने जैवइंधन व बायोमास यांचा वापर ऊर्जा निर्मितसाठी करणार आहे.

Select the incorrect statement regarding 'Mission Samarth Yojana' launched in March 2023.

- 1) This scheme is being implemented by the Government of Maharashtra.
- 2) The scheme aims to promote the use of bio-fuels with a view to promoting environment-friendly power generation.
- 3) Five percent biomass pellet fuel is to be mixed with coal in the thermal power station.
- 4) To reduce the use of coal for environmental protection and reduce the amount of ash, biofuel and biomass will be used for energy production.
- 86. पूढीलपैकी कोणती उपाययोजना 1991 च्या 'नवीन औद्योगिक धोरणाचा' भाग नाही ?
 - 1) सार्वजनिक क्षेत्राची भूमिका मवाळ केली गेली.
 - 2) औद्योगिक परवाना पद्धतीची नष्टता.
 - 3) आजारी कारखाने सरकारी अधिपत्याखाली आणले.
 - 4) संपत्तीची MRTP मर्यादा रद्द केली.

Which of the following measures was not a part of the 'New Industrial Policy' of 1991?

- 1) The role of public sector was soft/moderate.
- 2) Destruction of industrial licensing system.
- 3) Sick factories brought under government control.
- 4) Abolished MRTP limit on wealth.

- 87. खालीलपैकी बरोबर विधाने ओळखा.
 - अ) केंद्र सरकारने जून 2023 रोजी 'पीएम-किसान' ॲपमध्ये फेस ऑथेंटिकेशन वैशिष्ट्य आणले आहे.
 - ब) एखाद्या कल्याणकारी योजनेसाठी फेस ऑथेंटिकेशन स्विधा देण्याची ही पहिलीच वेळ आहे.
 - क) या योजनेद्वारे शेतकरी कुटुंबांना तीन हायामध्ये प्रत्येकी 6,000 रुपये दिले जातात.
 - ड) शेतकऱ्यांना त्यांच्या मातृभाषेत माहिती देण्यासाठी पीएम-किसान योजना 'भाषिनी ॲप' सोबत जोडली जाणार आहे.

पर्यायी उत्तरे:

1) अ, ब, क, ड

2) अ, ब, आणि ड

3) अ, ब आणि क

4) अ. क आणि ड

Identify the correct statements from the following.

- a) The central government has introduced a face authentication feature in the 'PM-KISAN' app in June 2023.
- b) This is the first time that face authentication is being provided for a welfare scheme.
- c) Through this scheme, farmer families are paid Rs 6,000 each in three instalments.
- d) PM-KISAN Yojana to be linked with 'Bhashini App' to provide information to farmers in their mother tongue.

Alternative Answers:

1) a, b, c, d

2) a, b, and d

3) a, b and c

- 4) a, c and d
- 88. खालीलपैकी कोणते करार जागतिक व्यापार संघटनेच्या (WTO) अंतर्गत येतात ?
 - अ) वस्तू व्यापार विषयक करार (GATT)
- ब) सेवा व्यापार विषयक करार (GATS)
- क) बौद्धिक मालमत्ता संरक्षण विषयक करार (TRIPS) ड) तक्रार निवारण करार पर्यायी उत्तरे :
- 1) अ, क

2) अ, ब, क

3) अ, क, ड

4) अ, ब, क, ड सर्व

Which of the following agreements come under the World Trade Organisation (WTO) ?

- a) General Agreement on Trade and Tariff (GATT)
- b) General Agreement on Trade in Services (GATS)
- c) Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS)
- d) Agreement on Dispute Settlement

Alternative answers:

1) a, c

2) a, b, c

3) a, c, d

4) All a, b, c, d

- 89. प्रधानमंत्री आवास योजना (PMAY) संदर्भात बरोबर नसलेले विधान ओळखा.
 - 1) 17 जून, 2015 रोजी '2024 पर्यंत सर्वांसाठी घरे' (Housing For All by 2024) या योजनेची घोषणा केली.
 - 2) 25 जून, 2015 रोजी ही योजना 'प्रधानमंत्री आवास योजना' म्हणून घोषित करण्यात आली.
 - 3) 2022 पर्यंत 2 कोटी शहरी घरे बांधणे हे या योजनेचे उद्दिष्ट होते. त्यांमध्ये 2011 च्या जनगणनेच्या सर्व शहरांचा समावेश आहे.
 - 4) योजना 2015 ते 2022 या 7 वर्षांमध्ये तीन टप्प्यांमध्ये राबविण्यात आली.

Identify the incorrect statement regarding Pradhan Mantri Awas Yojana (PMAY).

- 1) On June 17, 2015, the scheme 'Housing For All by 2024' was announced.
- 2) On June 25, 2015, the scheme was announced as 'Pradhan Mantri Awas Yojana'.
- 3) The plan aims to build 2 crore urban houses by 2022. They include all the cities of the 2011 census.
- 4) The scheme was implemented in three phases over 7 years from 2015 to 2022.
- 90. जागतिक बँकेची (WB) ची कार्य कोणती आहेत?
 - अ) सदस्य राष्ट्रांना विकासासाठी दीर्घकालिन कर्ज देणे
 - ब) शाश्वत, न्याय्य व रोजगार-सृजक वृद्धीला प्रोत्साहन देणे.
 - क) मध्यम उत्पन्न व पतपात्र कमी उत्पन्न गटातील देशांमधील दारिद्र्य कमी करणे.

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त ब

2) फक्त अ, ब

3) फक्त ब, क

4) अ, ब, क

What are the functions of the World Bank (WB)?

- a) Long-term lending to member countries for development
- b) To promote sustainable, equitable and employment-creating growth.
- c) Poverty reduction in middle income and creditworthy low income countries.

Alternative Answers:

1) Only b

2) Only a, b

3) Only b, c

4) a, b, c

- 91. अचूक विधाने निवडा.
 - अ) संयुक्त राष्ट्र संघाने 2023 हे वर्ष 'आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष' म्हणून घोषित केले आहे.
 - ब) याचे पार्श्वभूमीवर राज्यात 1 एप्रिल 2023 ते 31 मार्च 2024 या कालावधीत महाराष्ट्र श्री अन्न (मिलेट्स) अभियान हे अभियान राबविण्यात येत आहे.
 - क) नाशिक येथे 'श्री अन्न उत्कृष्टता केंद्र' स्थापन करण्यात येणार आहे.

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ

2) फक्त ब

3) फक्त अ, ब

4) सर्व बरोबर

Choose the correct statements.

- a) United Nations has declared the year 2023 as 'International Year of Nutritional Benefits of Millets'.
- b) Maharashtra Shree Anna (Millets) campaign is being implemented in the state from 1st April 2023 to 31st March 2024.
- c) 'Shree Anna Center of Excellence' to be established at Nashik.

Alternative Answers:

1) Only a

2) Only b

3) Only a, b

4) All correct

- 92. औद्योगिक धोरण ओळखा.
 - अ) हा अधिनियम अत्यंत सर्वसमावेश होता.
 - ब) त्यामध्ये औद्योगिक उपक्रमांच्या नियंत्रणासाठी आणि देशाच्या औद्योगिकीकरणाला आकार देण्यासाठी आवश्यक असलेली धोरणे, पद्धती, नियम आणि नियमनांचा समावेश होता.
 - क) त्यामध्ये सरकारच्या राजकोषिय, मौद्रिक, प्रशुल्कविषयक आणि कामगार धोरणांचा समावेश होता.
 - ड) त्यामुळेच या अधिनियमाला 'आर्थिक घटना' (Economic Constitution) असे संबोधण्यात आले. पर्याय :
 - 1) औद्योगिक धोरण अधिनियम, 1948

2) औद्योगिक धोरण अधिनियम, 1956

3) औद्योगिक धोरण अधिनियम, 1970

4) औद्योगिक धोरण अधिनियम, 1991

Identify the Industrial policy.

- a) The resolution was very comprehensive.
- b) It included policies, practices, rules and regulations necessary for controlling industrial activities and shaping the industrialization of the country.
- c) It included fiscal, monetary, tariff and labour policies of the government.
- d) That is why this resolution was called the 'Economic Constitution'.

Answer options:

- 1) Industrial Policy Resolution, 1948
- 2) Industrial Policy Resolution, 1956
- 3) Industrial Policy Resolution, 1970
- 4) Industrial Policy Resolution, 1991

- 93. भारतात औद्योगिक उत्पादनातील वृद्धी मोजण्यासाठी 'औद्योगिक उत्पादनाचा निर्देशांक' (IIP) कोण प्रकाशित करते ?
 - 1) केंद्रीय सांख्यिकीय कार्यालय (CSO)

2) नीती आयोग

3) राष्ट्रीय नमुना सर्वेक्षण संस्था (NSSO)

4) यापैकी नाही

Who publishes 'Index of Industrial Production' (IIP) to measure growth in industrial production in India?

1) Central Statistical Office (CSO)

- 2) NITI Aayog
- 3) National Sample Survey Organization (NSSO) 4) None of these
- 94. भांडवली खात्यावर रुपयाच्या पूर्ण परिवर्तनीयतेबद्दल शिफारसी करण्यासाठी RBI ने 2006 मध्ये कोणाच्या अध्यक्षतेखाली एका समितीची स्थापना केली. या समितीने 31 जुलै 2006 रोजी आपला अहवाल RBI ला सादर केला.
 - 1) डॉ. अभिजित सेन

2) एम. नरसिहंम

3) एस. एस. तारापोरन

4) दीपक पारेख

RBI set up a committee in 2006 under the chairmanship of whom to make recommendations on full convertibility of rupee on capital account. The committee submitted its report to the rbi on 31 July 2006.

1) Dr. Abhijit Sen

2) M. Narasimham

3) S. S. Tarapore

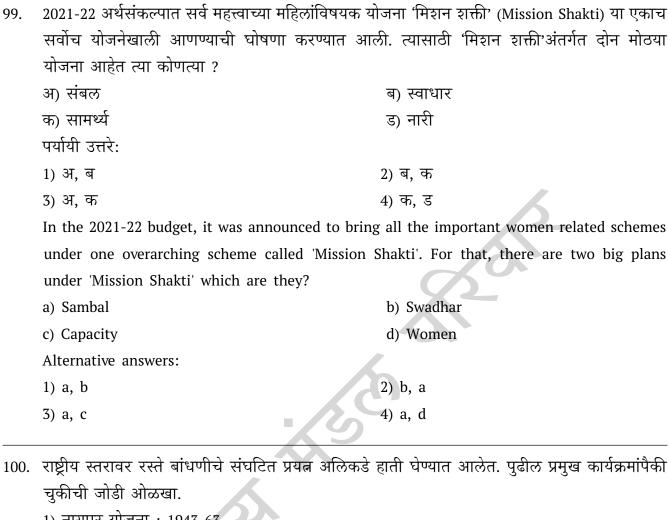
4) Deepak Parekh

- 95. खालीलपैकी कोणते विधान चूक आहे?
 - 1) IMF ची सर्वोच्च निर्णय घेणारी संस्था म्हणून एक 'बोर्ड ऑफ गव्हर्नर्स' कार्य करते.
 - 2) प्रत्येक सदस्य राष्ट्र या बोर्डावर आपले प्रतिनिधी म्हणून एका गव्हर्नरची व एका पर्यायी गव्हर्नरची नेमणूक करतो.
 - 3) रिझर्व्ह बँकेचे गव्हर्नर गव्हर्नर म्हणून तर भारताचे केंद्रीय वित्त मंत्री या बोर्डावर पर्यायी गव्हर्नर म्हणून कार्य करतात.
 - 4) दैनंदिन कामकाजासाठी एक 'कार्यकारी मंडळ' असते. त्यामध्ये 24 सदस्य असून ते सर्व सदस्य राष्ट्रांचे प्रतिनिधीत्व करतात.

Which of the following statements is incorrect?

- 1) A 'Board of Governors' acts as the highest decision-making body of the IMF.
- 2) Each Member State appoints one Governor and one alternate Governor as its representative on this Board.
- 3) The Governor of the Reserve Bank serves as the Governor and the Union Finance Minister of India serves as the alternate Governor on this board.
- 4) There is an 'Executive Board' for day-to-day operations. It has 24 members representing all member states.

96.	1991 चे आर्थिक संकट पुढील कोणत्या तीन मुख्य बाबींशी संबंधित होते ?					
	अ) राजकोषीय संकट	ब) अनियंत्रित व्यवहारतोलाचा प्रश्न				
	क) पायाभूत सुविधेचा प्रश्न	ड) चलनवाढीचा उच्च दर				
	पर्यायी उत्तरे :					
	1) अ, ब, क	2) ब, क, ड				
	3) अ, क, ड	4) अ, ब, ड				
	The financial crisis of 1991 was related to w	hich of the following three main factors?				
	a) Fiscal crisis	b) The question of arbitrary balance of				
	trade					
	c) Infrastructure issue	d) High rate of inflation				
	Alternative Answers:					
	1) a, b, c	2) b, c, d				
	3) a, c, d	4) a, b, d				
97.	राज्यातील नागरी भागातील निवासाची गरज भाग	विणे, त्यासाठी समाजातील विविध उत्पन्न गटातील				
	बेघर व गरजू लोकांना घरे बांधून उपलब्ध करुन	देणे, या उद्देशाने महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रनिर्माण				
	प्राधिकरण(म्हाडा)ची स्थापना कधी झाली ?					
	1) 2 ऑक्टोबर, 1977	2) 5 डिसेंबर, 1977				
	3) 1 में 1978	4) 14 में 1978				
	When was Maharashtra Housing and Area De	When was Maharashtra Housing and Area Development Authority(MHADA) established with				
	the aim of meeting the need of housing in the urban areas of the state and providing					
	houses to the homeless and needy people of	different income groups in the society?				
	1) 2 October, 1977	2) 5 December , 1977				
	3) 1 May 1978	4) 14 May 1978				
98.	राष्ट्रीय गुंतवणूक निधी(NIF) संदर्भात बरोबर विधान कोणते ?					
		अ) 7 जानेवारी, 2007 रोजी सरकारने 'राष्ट्रीय गुंतवणूक निधी' स्थापन करण्याचा निर्णय घेतला.				
	ब) केंद्रीय सार्वजनिक क्षेत्र उपक्रमांमधील (CPSEs) सरकारची अल्पमतातील भागीदारी (minority stake)					
	विकून प्राप्त पैसे ठेवण्यासाठी या निधीची निर्मिती करण्याचा निर्णय घेण्यात आला.					
	पर्योय :					
	1) फक्त अ	2) फक्त ब				
	3) अ, ब दोन्ही बरोबर	4) अ, ब दोन्ही चूक				
	Which statement is correct regarding National Investment Fund (NIF) ?					
	a) On January 7, 2007, the government decided to set up a 'National Investment Fund'.					
	b) It was decided to create this fund to hold the proceeds from the sale of minority stake					
	of the government in central public sector enterprises (CPSEs).					
	Answer options:	- , ,				
	1) Only a	2) Only b				
	3) Both a and b are correct	4) Both a and b are incorrect				

- - 1) नागपूर योजना : 1943-63
 - 2) बॉम्बे योजना/20 वर्षांची योजना : 1961-81
 - 3) लखनौ योज़ना : 1981-2001
 - 4) राष्ट्रीय महामार्ग विकास प्रकल्प: 2001 पासून

Organised efforts for road construction at the national level have recently been undertaken. Identify the wrong pair in the following key programs:

- 1) Nagpur Plan: 1943-63
- 2) Bombay Plan/20 Year Plan: 1961-81
- 3) Lucknow Yojana: 1981-2001
- 4) National Highway Development Project: Since 2001